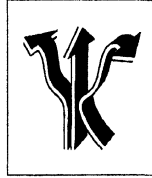

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ
“МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ”
(для спеціалістів, магістрів)**

Київ 2018

Підготовлено професором кафедри управління персоналом та економіки праці
В.М.Колпаковим

Затверджено на засіданні кафедри управління персоналом та економіки праці
МАУП (протокол № ... від2018).

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління
персоналом.

Колпаков В.М. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни "Методи і технології прийняття управлінських рішень" (для спеціалістів, магістрів). - К.: МАУП, 2018. - 51 с.

Методичні рекомендації та завдання містять пояснювальну записку, навчально – тематичний план, програмний матеріал для самостійного вивчення дисципліни, запитання і завдання для самостійного повторення матеріалу та самоперевірки знань з дисципліни, теми рефератів, методичні вказівки до виконання контрольної роботи, список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підготовка кваліфікованого фахівця у системі вищої освіти постійно вдосконалюється і трансформується під впливом об'єктивних і суб'єктивних чинників. Значна роль у цьому процесі належить самостійній роботі студентів. Вона, у відповідності до нових державних освітніх стандартів має становити не менш 50 % часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми. Базуючись на класичних та інноваційних підходах до навчально-пізнавальної діяльності студентів, технологія самостійної роботи з дисципліни «Методи і технології прийняття управлінських рішень» інтенсифікується, здійснюється процес її оптимізації з урахуванням економічних і соціальних змін в Україні, вимог Державних законодавчих та нормативних документів, які передбачають спрямованість вищої освіти України на європейську інтеграцію. Враховуючи названі чинники при розробці методичних матеріалів щодо забезпечення

самостійної роботи студентів ми переконались що: 1) в сучасних умовах організація самостійної роботи студентів над проблемами розвитку системи освіти як у цілому, так окремих її структурних напрямків, методики навчання і виховання в освітніх навчальних закладах дозволяє не тільки поглибити та інтенсифікувати процес пізнання студентами педагогічних явищ навколишньої дійсності, а й гуманістично спрямувати його за змістом, технологічними компонентами та структурними елементами; 2) самостійна робота студентів не тільки вдосконалюється, але вона й змінюється за структурно - організаційною технологією, у відповідності з інноваційними тенденціями в системі вищої освіти України та програмою дій щодо реалізації положень Болонської декларації. 3) методика викладання навчальної дисципліни передбачає не тільки визначення проблем організаційної технології самостійної роботи студентів, але і технологічні аспекти формування у студентів як загальних так і спеціально-фахових умінь, навичок, і у цілому її оптимізацію та інтенсифікацію. Враховуючи назване та інше, нами концептуально розкриті основні суттєві та змістові напрями процесу самопізнання, самооцінки, самовдосконалення студентами умінь та навичок вивчення курсу “ Організація інформаційної діяльності в сфері управління”.

Головна мета курсу – є формування у студентів необхідного професіоналізму діяльності в сфері управління, оволодіння методами і технологією прийняття управлінських рішень, в обсязі класифікаційних вимог до фахівця, а також придбання учнями первинного досвіду і освоєння прийомів постановки і рішення проблем в управлінській діяльності, оформлення теоретико-технологічних і психологічних уявлень про процедуру проблематизації і депроблематизації в управлінні.

Приватними цілями курсу є: поглиблення уявлень управлінців про управлінський мислення, процесах розробки і прийняття рішень, про механізми індивідуального і колективного мислення в ході розробки та прийняття рішень; формування концептуально-технологічної основи розробки та прийняття рішень на різних рівнях, включаючи Акмеологическое значущі рівні і, в тому числі, в ієрархічних управлінських структурах, а також в умовах соціально-культурної самоорганізації громадян; придбання первинного досвіду розробки і аналізу управлінських рішень в соціокультурних та діяльнісних системах.

Найважливіше завдання курсу полягає в перев'язці теоретичних і практичних аспектів вирішення управлінських завдань і проблем, а також в ознайомленні з принциповим проблемним полем управлінської практики.

Дисципліна вивчається після засвоєння студентами комплексу необхідних знань в галузі природничих, суспільних, технічних, гуманітарних дисциплін і

умінь їх використовувати в практичній управлінській діяльності і, у першу чергу, після проходження курсів: теорії соціального управління, менеджменту і управління бізнесом, основ економіки, психології управління, соціології, філософії, методології тощо.

Випускник МАУП у результаті навчання повинні бути **ознайомленими з**: існуючими підходами в удосконалюванні систем прийняття управлінських рішень;

проблемами в галузі навчання прийняття управлінських рішень;

знати:

- методи і технології прийняття управлінських рішень;
- механізми дії законів управління об'єктів ухвалення рішення;
- принципи і методи управління та праці, які використовуються особами, що приймають рішення;
- систему діяльності осіб, що приймають рішення і їхній апарат при розробці і реалізації управлінських і функціональних рішень;
- зміст і послідовність дій осіб, що приймають рішення за різних обставин і їхнього обґрунтування;

уміти:

- творчо застосовувати знання теорії і практики прийняття управлінських рішень у ході виконання функціональних обов'язків;
- використовувати методи, технології і засоби розробки, обґрунтування, прийняття і реалізації управлінських рішень;
- приймати (з урахуванням спеціалізації) управлінські рішення в організації;
- використовувати методи і технології, що розвивають здібності до прийняття рішень.

Досягнення навчальної мети програми передбачається здійснити активізацією мислення студентів, його розвитком, самостійним виробленням ними рішень в галузі управління, постійною взаємодією студентів і викладачів за допомогою прямих і зворотних зв'язків, творчого мислення викладача. Важливим при підготовці фахівців є не стільки одержання знань, як розвиток здатності їхній використовувати, по-управлінському мислити. Це вимагає від викладачів володіння складною технікою управління розвитком мислення студентів, здатності створювати проблемні ситуації, стимулювати їх пізнавальну активність.

Для вирішення завдань підготовки програмою визначені наступні методи активного навчання: проблемні лекції, семінари і тематичні дискусії, контрольні і випускні роботи, імітаційні вправи, аналіз ситуацій, виконання ролей, ділові ігри.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Основне завдання вищої освіти полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до самоосвіти, інноваційної діяльності.

Розв'язати це завдання неможливо лише шляхом передачі знань у готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно перетворити студента з пасивного споживача знань в активного їх творця, здатного сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат.

Сучасна реформа вищої освіти — це насамперед перехід від парадигми навчання до парадигми освіти, самоосвіти. Тому самостійна робота студентів є не тільки важливою формою навчального процесу, а має стати його основою. Це передбачає орієнтацію на активні методи опанування знань, розвиток творчих здібностей студентів, перехід від поточного до індивідуалізованого навчання з урахуванням потреб і можливостей особистості.

Посилення ролі самостійної роботи означає принципово нову організацію навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Він повинен будуватися так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати у студентів здібності до саморозвитку, творчого застосування здобутих знань.

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни "Методи і технології прийняття управлінських рішень" визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни "Методи і технології прийняття управлінських рішень": підручниками, навчальними та методичними посібниками, методичними матеріалами для самостійної роботи студентів, конспектом лекцій, періодичними виданнями тощо.

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни "Методи і технології прийняття управлінських рішень" організовується з дотриманням низки вимог:

- надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи;
- забезпечення можливості творчого підходу у виконанні роботи, не обмежуючи освітній процес виконанням стандартних завдань;
- підтримка у процесі виконання самостійної роботи постійного взаємозв'язку між викладачем та студентами.

Студенти, які розпочинають вивчати дисципліну "Методи і технології прийняття управлінських рішень", мають інформуватися викладачем щодо організації самостійної роботи, її форм та видів, термінів виконання, форм контролю та звітності, кількості балів за виконання завдань.

Перелік завдань для самостійної роботи, форми її організації та звітності, термін виконання та кількість отриманих балів за виконані завдання,

визначаються викладачем кафедри при розробці робочої навчальної програми дисципліни (розділу "Самостійна робота студентів").

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

2.1 Методическіє вказівки студентам з освоєння дисципліни

Самостійна робота студентів є найважливішою складовою підготовки бакалаврів. Умовами успішної професійної діяльності майбутніх випускників є їх професійні навички, вміння працювати над собою, самостійно оновлювати свої знання, підвищувати кваліфікацію. Навчальні плани, розроблені на основі державних стандартів, відводять на самостійну роботу бакалаврів понад 50% обсягу навчального часу. Тим самим студенту дається можливість під керівництвом кваліфікованих викладачів набути навичок навчання, які йому будуть необхідні в майбутній професійній діяльності.

Самостійний практикум покликаний зміцнити теоретичні знання і сприяти набуттю навичок інформаційного супроводу і підтримки управлінських рішень в логістиці та управлінні ланцюгами поставок.

Самостійна робота передбачає підготовку до практичних та семінарських занять, контрольної роботи, тестування; підготовка доповіді та презентації, а також більш детальне освоєння тим предмета і знайомство з сучасними концепціями інформаційного менеджменту, засобами, технологіями та програмним забезпеченням автоматизації управління, контролю, моніторингу та аналізу даних в логістиці та управлінні ланцюгами поставок.

Вивчення дисципліни вимагає, крім прослуховування лекцій викладача, виконання аудиторних практичних завдань, самостійної роботи студента з підготовки доповіді та презентації. Важливою складовою самостійної роботи є підбір і вивчення літератури. Час, відведений в робочому навчальному плані на самостійну роботу, призначене для особливого виду занять, які кожен студент організовує і планує сам. Перш за все, слід звернути увагу на список рекомендованої літератури. Однак для отримання більш глибоких знань з дисципліни, що вивчається не можна обмежуватися тільки рекомендованими викладачем інформаційними джерелами, необхідно також аналізувати і підбирати інформацію на тематичних форумах, вебінарах і інтернет-порталах, сайтах компаній-розробників і акредитованих навчальних центрах програмного забезпечення, в економічних періодичних і електронних виданнях .

Робота з інформаційними джерелами (книги, статті, реферати, Інтернет) не повинна обмежуватися тільки читанням. Кращому запам'ятовуванню і засвоєнню матеріалу сприяє ведення конспектів і картотек, рішення задач. У конспект виписуються найбільш важливі поняття, визначення, статистика,

власні зауваження з приводу прочитаного. Матеріали, вивчені самостійно, можуть істотно полегшити засвоєння курсу і виконання індивідуальних завдань, підготовці доповіді та її презентації.

В системі (інтернет) для самостійного вивчення дисципліни розміщуються презентаційні матеріали лекційних занять, індивідуальні завдання та кейси, рішення типових задач, результати поточного контролю, актуальні посилання на інформаційні джерела, фонд оціночних знань з дисципліни (питання до заліку, приклади тестових завдань, контрольної роботи, контрольні питання з освоєння дисципліни).

Студенти завжди можуть отримати консультації по важким і проблемним питанням у викладача даної дисципліни впродовж відведених для цього дні та години по електронній пошті.

2.2 Організація самостійної роботи студентів

Активна самостійна робота студентів можлива лише за наявності серйозної та стійкої мотивації. Найпотужніший мотивуючий фактор — підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності.

Основне завдання організації самостійної роботи студентів — навчити студентів свідомо та самостійно працювати спочатку з навчальним матеріалом, а потім з науковою інформацією. Закласти основи самоорганізації та самовиховання, сформувати уміння та навички постійно підвищувати свою кваліфікацію.

При вивченні дисципліни організація самостійної роботи студентів являє собою єдність трьох взаємопов'язаних форм:

1. Аудиторна самостійна робота.
2. Позааудиторна пошуково-аналітична робота.
3. Творча наукова робота.

Аудиторна самостійна робота реалізується під час лекційних, практичних і семінарських занять. Практичне заняття — форма навчального заняття, під час якого студенти детально вивчають окремі теоретичні положення навчальної дисципліни та набувають вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття, як правило, ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі — тестах для виявлення ступеня опанування студентами необхідних теоретичних положень, завданнях різної складності для розв'язання їх на занятті.

Підготовка до таких занять потребує ґрунтовної теоретичної і практичної самостійної підготовки студента.

При проведенні практичних занять студенти можуть виконувати самостійну роботу як індивідуально, так і не великими групами.

Семінарське заняття — форма навчального заняття, на якому відбувається обговорення попередньо визначених питань, до яких студенти готують тези виступів, реферати. Все це потребує певної самостійної роботи. На кожному семінарському занятті викладач оцінює виступи студентів, активність у дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

Семінар є одним з основних видів практичних занять і ефективним засобом розвитку у студентів культури наукового мислення.

На молодших курсах метою семінарів є ознайомлення студентів з особливостями самостійної роботи з літературою, першоджерелами з дисципліни та методикою їх опрацювання, підготовка до написання рефератів.

Бажано застосовувати кілька моделей проведення семінарських занять. Це можуть бути прес-конференція, круглий стіл, дискусія.

Дискусія є однією з найпоширеніших форм семінарського заняття. Мета дискусії - виявити відмінності в розумінні питання і у творчій суперечці установити істину, прийти до спільної точки зору. Змістова самостійна підготовка студента у цьому разі — накопичення необхідних знань з теми. Дискусія збагачує зміст вже відомого студентам матеріалу, допомагає його впорядкувати і закріпити.

Прес-конференція застосовується і виправдовує себе, як правило, тоді, коли йдеться про семінар, на якому розглядаються складні теоретичні проблеми, категорії та формування.

Особливості побудови семінару такі:

- група складає запитання щодо проблеми, авторів найбільшої кількості питань зараховують до учасників прес-конференції;
- автори найцікавіших запитань займають місця за столом учасників і задають запитання групі.

Механізм проведення прес-конференцій достатньо традиційний. Важливо обмеження в часі, оскільки буде втрачена динаміка і весь семінар "розвалиться". Ця форма цікава для студентів, тут може виявитись їх самостійність і творчість, але коригуюча і оцінююча роль належить викладачеві.

Реферат — форма роботи цікава і поліваріантна. Її використання потребує значної попередньої роботи як студентів, так і викладачів. До того ж у ході самого заняття важливо створити умови, які б стимулювали процес творчості, дискусії. Реферати, при заслуховуванні яких 1-2 студенти працюють, а інші відпочивають — недоцільні.

Позааудиторна робота з дисципліни вимагає від студента щоденної самостійної роботи, яка виконується за завданнями викладача. Це завдання щодо підготовки до аудиторних занять, пошуково-аналітична та наукова робота. Всі завдання

мають бути розроблені таким чином, щоб у процесі їх виконання безперервно поглиблювалися знання, розвивалося мислення, формувалися уміння та навички.

Найдоцільнішими будуть такі форми проведення самостійної роботи, як пошук та огляд наукових джерел за заданою проблематикою, підготовка есе, формулювання понять, глосарію; виконання домашніх завдань до практичних занять, підготовка до семінарських занять різних видів.

Самостійна робота повинна сприяти розвитку творчого потенціалу студента та реалізації професійних навичок. Завдання можуть мати як індивідуальний, так і груповий характер, оскільки реальні професійні умови у більшості випадків ґрунтуються на роботі у колективі. Практикуються такі форми самостійної роботи:

- аналітичний розгляд наукової публікації;
- презентація - вибір студентом певної теми чи проблеми для презентації та висловлення свого бачення, розуміння або нерозуміння цієї проблеми;
- підготовка аналізу конкретної виробничої ситуації, підготовка до ситуаційних вправ;
- практикум з навчальної дисципліни, тренінгові програми з використанням програмного забезпечення;

Науковою роботою займаються найкращі студенти, які мають здібності до аналітичної, творчої роботи. Такі студенти беруть участь у наукових конференціях, олімпіадах, наукових семінарах, виконують завдання у межах наукових досліджень кафедр; працюють у наукових гуртках. Творча самостійна робота керується рекомендаціями, порадами викладача, конкретними завданнями щодо виконання окремих видів діяльності.

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача. Організація і контроль процесу та змісту самостійної роботи і її результатів здійснюються викладачами кафедри.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, фіксуються викладачами і доводяться до відома студентів.

Всі завдання самостійної роботи студентів поділяються на обов'язкові та вибіркові, виконуються у встановлені терміни, з відповідною максимальною оцінкою та передбачають певні форми звітності щодо їх виконання. Обов'язкові завдання виконуються кожним без винятку студентом у процесі вивчення дисципліни, вибіркові завдання є альтернативними.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ **“Методи і технології прийняття управлінських рішень”**

Згідно з навчальним планом, бюджет навчального години на вивчення дисципліни становить 90 годин.

Розподіл навчальних часів за видами зайняти і формами навчання наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

№ з/п	Курс – Семестр – Всього годин: 90 Т е м и	Кількість годин, з них:							
		Всього	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Інд. конс. роб.	СРС	Форма контролю	Примітка
Модуль I. Теоретико- методологічні основи прийняття управлінських рішень									
1	Тема 1.Методологія прийняття управлінських рішень	9	3	2			4	У	
2	Тема 2.Закони, принципи, методи, що впливають на роботу і використання технології прийняття управлінських рішень	9	3	2			4	У	
3	Тема 3.Людина в системі прийняття рішень	6	2				4	У	
4	Тема 4.Психологічний аспект прийняття управлінських рішень	6	2				4	ПК	
5	Тема 5.Прийняття управлінських рішень у системі управління	6	2				4	ПК	
6	Тема 6.Інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень	6	2				4		
	Модульний контроль I	1			1			МКЗ	
Змістовий модуль II. Організації інформаційної діяльності в сфері управління організації									
7	Тема 7. Технологічні особливості рішення задач і проблем в управлінні	8	2	2			4	СР	
8	Тема 8. Форми розробки і прийняття управлінських рішень	6	2				4	КР	
9	Тема 9. Особливості розробки і прийняття стратегічного рішення	6	2				4	ПК	
10	Тема 10. Умови прийняття управлінських рішень	6	2				4	ПК	
11	Тема 11. Методи в технології прийняття управлінських рішень	6	2				4	ПК	
12	Тема 12. Ухвалення управлінського рішення керівником організації	10	2				8	ДГ	
	Модульний контроль II	5			5			ДГ	
	ВСЬОГО год.	90	26	6	6		52		

Форми контролю: усне опитування – У; контрольні роботи – КР; перевірка конспектів - ПК; перевірка завдань для самостійної роботи – СР; тестування -Т; колоквиум – К; модульна контрольна робота –МКЗ ; ділова гра- ДГ

Зміст

самостійної роботи з дисципліни „**Методи і технології прийняття управлінських рішень**”

Розділ I. Теоретико - методологічні основи прийняття управлінських рішень

Тема 1. Методологія прийняття управлінських рішень

1.1 Методичні вказівки до вивчення теми

Основною метою заняття є з'ясування впливу методології на процес прийняття та реалізацію управлінських рішень, методологічного забезпечення діяльності осіб приймають рішення.

При вивченні теми необхідно розглянути: основні категорії теорії прийняття рішень та їх взаємозв'язок, поняття теорій прийняття та обґрунтування рішень, основні процеси в діяльності щодо прийняття рішень, рефлексивне забезпечення пізнавальних процесів і механізмів, методологію прийняття управлінського рішення, рівневу концепцію прийняття рішень, натуралістичний і діяльний підходи до прийняття управлінських рішень. Необхідно звернути увагу на: особливості діяльності осіб, які приймають рішення основні процеси в діяльності щодо прийняття рішень, методологічний сервіс пізнавальної сфери.

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: роль і місце методології в діяльності осіб приймають рішення (ЛПР), рівневої концепція прийняття рішень, системоміслідіяльній парадигмі прийняття управлінських рішень.

Основні питання для розуміння:

1. Основні категорії теорії прийняття рішень та їх взаємозв'язок.
2. Ситуації, що вимагають прийняття рішень. Ризик і невизначеність, які супроводжують рішення.
3. Рефлексивні процеси, механізми. Реагування на «розриви» в життєдіяльності, в соціокультурних взаємодіях і в діяльності і рефлексивне пізнання.

1.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

Предмет курсу - ..., Поняття «показник» і «критерій» - ..., Ризик і невизначеність - ..., Рефлексивні процеси, механізми -... Натуралістичний і діяльний підходи - ..., Системоміслідіяльній парадигма - .. . Урівневою концепція прийняття рішень - ... організація як відкрита система - ...

Семінарське заняття

СЕМІНАР 1.Тема 1. Методологія прийняття управлінських рішень

1.Основні теорії прийняття рішень

2.Методологічне забезпечення діяльності осіб приймають рішення.

3.Методологія ухвалення управлінського рішення.

Теми доповідей, рефератів, презентацій:

1.Сучасні методологічні принципи управління: організація як відкрита система, системний підхід, ситуаційний підхід, індивідуальний підхід.

2.Системомиследіяльна парадигма прийняття управлінських рішень

В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

-предмет, завдання, зміст дисципліни "Методи і технології прийняття управлінських рішень";

- теорії прийняття і обґрунтування рішень;

- основні процеси в діяльності щодо прийняття рішень.

- характеристики основних елементів проблемної ситуації в процесі прийняття рішення.

вміти

- розуміння термінів, які використовуються в досліджуваній дисципліні;

- використовувати знання методології прийняття управлінських рішень в практичній діяльності;

- обґрунтовувати необхідність вдосконалення знань дисципліни, що вивчається в сучасних умовах

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Основні категорії теорії прийняття рішень і їхній взаємозв'язок. Поняття управлінське рішення, варіант, альтернатива. Поняття «показник» і «критерій» у теорії прийняття рішень.

2. Поняття теорій прийняття й обґрунтування рішень — ситуація, процес, процедура, операція, форма, зміст, мета, стратегія, задача, проблема.

3. Особливості діяльності осіб, що приймають рішення управлінські рішення. Ситуації, що вимагають прийняття рішень.

4. Ризик і невизначеність, що супроводжують рішення. Теорія оптимальних рішень. Класи моделей у теорії оптимальних рішень.

Завдання:

1.Опрацюйте рекомендовану літературу.

2.Підготуйтеся до виступу на семінарі.

3.Підготуйте реферат на задану тему.

Рекомендована література: [1,10,38-41,42,76].

Тема 2.Закони, принципи, методи, що впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень

2.1 Методичні вказівки до вивчення теми

Основною метою заняття є пізнання: законів, принципів, методів, які впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень, методів, технологій мислення особи, що приймає рішення, методів і технологій розвитку мислення.

При вивченні теми необхідно розглянути: механізми впливу законів на процес прийняття рішень, врахування їх вимог в діяльності при ПУР, принципи, що впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень, методи мислення особи, що приймає рішення.

Необхідно звернути увагу на: закони, що керують людиною, яка приймає рішення, роль економічних законів в підвищенні ефективності ПУР, принципи побудови діяльності ПУР, методи мислення особи, що приймає рішення.

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: роль і місце об'єктивних законів, принципів, методів, які впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень, методах і технологіях розвитку мислення, освітніх та педагогічних технологіях.

Основні питання для розуміння:

1. Закони управління.
2. Роль економічних законів у підвищенні ефективності ПУР.
3. Принципи наукової організації праці осіб, які приймають рішення.

2.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

Закони управління - ..., Роль економічних законів - ..., закони праці персоналу - ..., Принципи побудови діяльності - ... Загальні принципи - ..., Методи мислення - ... Методи діяльності - ... Загальнотеоретичні методи - ...

Семінарське заняття

СЕМІНАР 2. Тема 2. Закони, принципи, методи, що впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень

1. Закони, що керують людиною, економічні закони, що визначають особливості ПУР.
2. Принципи, що впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень.
3. Методи мислення особи, що приймає рішення

Теми доповідей, рефератів, презентацій:

1. Механізми впливу законів на процес прийняття рішень, врахування їхніх вимог у діяльності при ПУР.
2. Урівнева концепція розвитку мислення

В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

- закони, що керують людиною;
- механізми впливу законів на процес прийняття рішень;
- роль економічних законів в підвищенні ефективності ПУР.
- принципи, що визначають розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень.

вміти

- розуміння термінів: закон, принцип, метод;
- використовувати знання законів, принципів, методів в прийнятті управлінських рішень;
- обґрунтовувати необхідність вдосконалення знань законів, принципів, методів в сучасних умовах

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Механізми впливу законів на процес прийняття рішень, урахування їхніх вимог у діяльності при ПУР. Закони управління: цілепокладання, розмаїтості, руху (зміни), зворотного зв'язку, ентропії, єдності свідомого і несвідомого, інерції, установки, домінанти, традицій і звичаїв, що випереджає відображення дійсності, вплив емоцій, вольової детермінації.
2. Роль економічних законів у підвищенні ефективності ПУР.
3. Закони праці персоналу управління: розподілу, поділу, зміни і кооперації праці.
4. Принципи, що впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень
5. Принципи наукової організації праці осіб, що приймають рішення (ОПР).
6. Принципи організації праці в процесі прийняття рішень: спеціалізації, пропорційності, паралельності, прямоточності, безперервності, ритмічності, плановості, системній раціоналізації трудових процесів ОПР, системного підходу.

Завдання:

- 1.Опрацюйте рекомендовану літературу.
 - 2.Підготуйтеся до виступу на семінарі.
 - 3.Підготуйте реферат на задану тему.
- Рекомендована література: [1,9,10,25,29,36,37,39,41, 45,46].

Тема 3. Людина і система ухвалення рішення

3.1Методичні вказівки до вивчення теми

Основною метою заняття є пізнання: законів, принципів, методів, які впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень, методів, технологій мислення особи, що приймає рішення, методів і технологій розвитку мислення.

При вивченні теми необхідно розглянути: механізми впливу законів на процес прийняття рішень, врахування їх вимог в діяльності при ПУР, принципи, що впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень, методи мислення особи, що приймає рішення.

Необхідно звернути увагу на: закони, що керують людиною, яка приймає рішення, роль економічних законів в підвищенні ефективності ПУР, принципи побудови діяльності ПУР, методи мислення особи, що приймає рішення.

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: роль і місце об'єктивних законів, принципів, методів, які впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень, методах і технологіях розвитку мислення, освітніх та педагогічних технологіях.

Основні питання для розуміння:

1. Закони управління.
2. Роль економічних законів у підвищенні ефективності ПУР.
3. Принципи наукової організації праці осіб, які приймають рішення.

2.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

Закони управління - ..., Роль економічних законів - ..., закони праці персоналу - ..., Принципи побудови діяльності -... Загальні принципи - ..., Методи мислення -... Методи діяльності - ... Загальнотеоретичні методи - ...

В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

- закони, що керують людиною;
- механізми впливу законів на процес прийняття рішень;
- роль економічних законів в підвищенні ефективності ПУР.
- принципи, що визначають розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень.

вміти

- розуміння термінів: закон, принцип, метод;
- використовувати знання законів, принципів, методів в прийнятті управлінських рішень;
- обґрунтовувати необхідність вдосконалення знань законів, принципів, методів в сучасних умовах

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Людина як суб'єкт і об'єкт ухвалення рішення. Модель мислення. Структура моделі. Емпіричне, аксіоматичне, діалектичне мислення. Стратегічне і тактичне мислення.
2. Логічна, задачна і проблемна форма мислення. Поняття «чистого» мислення. Поняття мислєдїяльності.
3. Рефлексія як феномен. Рефлексія як функція мислення, як інтегральний механізм, що реалізує функції пізнання і дії осіб, що приймають рішення. Рефлексія в процесі прийняття рішень. Мислення людини як відображення безупинне мінливих умов життя.
4. Способи мислення. Математизація мислення. Психофізіологія мислення. Дїяльність людини при прийнятті рішень. Мислення і прогнозування. Мислення і зворотний зв'язок. Мислення, сполучене із самосвідомістю, свідомістю і волею як механізм рефлексивної функції.
5. Вплив трансових станів на ПУР. Психофізіологічні резерви організму і підходи до їхнього використання.

Завдання:

1. Изучить рекомендовану літературу.
2. Дати письмово (в конспекті) відповіді на поставлені питання.

Тема 4. Психологічний аспект прийняття управлінських рішень

4.1 Методичні вказівки до вивчення теми

1. Основною метою заняття є пізнання: психологічного аспекту прийняття управлінських рішень, прийняття управлінського рішення як інтегративної складової процесу регуляції спільної діяльності людей, закономірностей організаційної та функціональної організації процесу прийняття рішень.

При вивченні теми необхідно розглянути: детермінанти міжособистісного взаємодії як умови і процедурних засобів реалізації прийнятих управлінських рішень, потреби, емоції, воля, мислення як фактори психофізіологічної діяльності, психолінгвістичних аспекти прийняття рішень: процес сприйняття, розуміння і вербалізації. Необхідно звернути увагу на: рефлексію як інтегральний механізм психіки, мислення, суб'єктивізм сприйняття особи, що приймає рішення, типові психологічні «пастки».

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: психологічні особливості функціонування психіки людини при прийнятті управлінських рішень та їх обліку в практичній діяльності, підходах і засобах розвитку психіки.

Основні питання для розуміння:

1. Рефлексія як інтегральний механізм психіки, мислення і процедура. Розвиток і використання рефлексивних здібностей. Підходи до розуміння психічних механізмів відображення й осмислення дійсного.
2. Потреби, емоції, воля, мислення як фактори психофізіологічної діяльності ОПР. Зв'язок ПУР з рефлексією.
3. Психолінгвістичні аспекти прийняття рішень: процес сприйняття, розуміння і вербалізації. Суб'єктивізм сприйняття. «Модель світу» і її вплив на ПУР.
4. Вибіркове сприйняття. Когнітивний дисонанс. Пам'ять і ретроспективні суб'єктивні зсуви. Залежність від контрасту. Евристика і суб'єктивні зсуви. Типові психологічні «пастки».

4.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

Детермінанти міжособистісного взаємодії - ..., Когнітивний дисонанс - ..., психолінгвістичного аспекти - ..., Суб'єктивізм сприйняття -... Евристика і суб'єктивні зрушення - ..., Інтегральний механізм психіки -... Фактори психофізіологічної діяльності - .. «Модель світу» - ...

В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

- закономірності «роботи» психіки людини в процесі прийняття людиною управлінських рішень;
- механізми впливу психофізіологічних законів функціонування психіки на процес прийняття рішень;
- суб'єктивізм сприйняття, наявність «моделі світу» і її вплив на ПУР.
- типові психологічні «пастки».

вміти

- учитовати закономірності організаційної та функціональної організації процесу прийняття рішень;
- використовувати знання законів «роботи» психіки людини в процесі прийняття управлінських рішень;
- пояснювати впливу психологічного аспекту на прийняття управлінських рішень.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Психологічні аспекти теорії рішень. Вплив рішень на соціально-психологічний клімат в організації.

2. Вимоги до рефлексивного-розумового механізму особи, що приймає рішення. Рівнева концепція прийняття рішень.
3. Вплив трансових станів на ПУР. Психофізіологічні резерви організму і підходи до їхнього використання.
4. Психолінгвістичні аспекти прийняття рішень: процес сприйняття, розуміння і вербалізації.
5. Суб'єктивізм сприйняття. «Модель світу» і її вплив на ПУР.

Завдання:

1. Изучить рекомендовану літературу.
2. Дати письмово (в конспекті) відповіді на поставлені питання.

Тема 5. Прийняття управлінських рішень у системі управління

5.1 Методичні вказівки до вивчення теми

Основною метою заняття є пізнання: ролі, місця та значення теорії прийняття рішень в системі управління організацією, підходів до розвитку теорії прийняття управлінських рішень, факторів, що визначають якість рішень, особливостей рішень на макро - і мікрорівні.

При вивченні теми необхідно розглянути: управлінське рішення як результат процесу управління, реалізованого в продукті праці, отриманому в діяльності організації і вираженому через кінцеві його (управлінські) результати; розробку і реалізацію управлінського рішення як набір процедур і стадій процесу діяльності ЛПР і його апарату, управлінське рішення як варіант впливу керуючої системи на керовану, як фіксований управлінський акт, виражений в письмовій та усній формах і реалізований для вирішення проблемної ситуації.

Необхідно звернути увагу на: проблеми вдосконалення діяльності ЛПР і його апарату, підходи до розвитку теорії та практики прийняття та реалізації управлінських рішень, склад і взаємозв'язок процедур прийняття управлінського рішення, їх взаємозв'язок з ситуацією, що складається і розглянутими проблемами.

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: особливості прийняття управлінських рішень в організаційній системі і їх облік в практичній діяльності.

Основні питання для розуміння:

1. Проблеми вдосконалення процесу ПУР в системі управління організацією.
2. Фактори, що визначають якість рішень.
3. Особливості рішень на макро- і мікрорівні.
4. Оцінка ефективності прийняття рішення.

4.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

Ієрархія рішень - ..., Математичний вибір рішення - ..., Фактори, що визначають якість рішень - ..., Класифікація управлінських рішень -... Оцінка ефективності прийняття рішення - ..., Особливості рішень на макро- і мікрорівні - ..

В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

- проблеми вдосконалення процесу прийняття рішень в управлінні;
- підходи до вдосконалення процесу прийняття управлінських рішень;
- особливості рішень на макро- і мікрорівні;
- методику оцінки ефективності прийняття рішення.

вміти

- приймати управлінські рішення;
- учитувати фактори, що визначають якість рішень;
- використовувати знання особливостей процесу прийняття управлінських рішень в організації діяльності ЛПР;
- пояснювати оцінку ефективності прийнятих рішень в їх взаємозв'язку зі складною ситуацією, розглянутими проблемами.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Ухвалення управлінського рішення як інтегративна складова процесу регуляції спільної діяльності. Детермінанти міжособистісної взаємодії як умови і процедурних засобів реалізації.
2. Ієрархічний принцип організації рівнів прийняття рішень. Функціональна організація процесу ухвалення рішення. Врахування закономірностей організаційної і функціональної організації процесу прийняття рішень.

Завдання:

1. Изучить рекомендовану літературу.
2. Дати письмово (в конспекті) відповіді на поставлені питання.

Література: [1,7,24,27,28,33,34,37,39,54,59,61,75,76,91,92]

Тема 6. Інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень

6.1 Методичні вказівки до вивчення теми

Основною метою заняття є пізнання: впливу інформаційне забезпечення на якість, ефективність, своєчасність прийняття управлінських рішень; ролі інформаційних систем і автоматизації процесу прийняття рішень в людино-машинних системах, управління доступом і безпеки інформаційного забезпечення, сучасних проблем автоматизація процесу прийняття рішень.

При вивченні теми необхідно розглянути: інформаційні системи управління виробництвом, фірмою; корпоративні інформаційні системи, інформаційні

системи керівника; інформаційні продукти підтримки управлінських рішень на українському ринку, технології прийняття рішень в людино-машинних системах, автоматизоване робоче місце (АРМ) менеджера, шляхи вдосконалення процесу прийняття рішень в АСУ.

Необхідно звернути увагу на: особливості автоматизації процесу прийняття рішень в людино-машинних системах; технології програмно-математичного, лінгвістичного забезпечення; кібернетичний підхід до моделювання розумових процесів, інформаційні продукти.

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: особливості інформаційне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень в організаційній системі і їх обліку в практичній діяльності, порядку, зміст діяльності ЛПП, його апарату при прийнятті і реалізації управлінських рішень.

Основні питання для розуміння:

1. Інформаційні системи.
2. Бюрокомунікаційні системи і ПУР.
3. Типова кібернетична модель прийняття рішень.
4. Технології програмно-математичного, лінгвістичного забезпечення.

6.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

Класифікація інформації - ..., Інформаційні системи - ..., Інформаційна безпека - ..., Бази даних -... Бази знань - ..., Експертні системи -..., Інформаційно-довідкові системи - ..., Інформаційно аналітичні системи - ..., Кібернетичний підхід - ...

В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

- класифікації інформації;
- корпоративні інформаційні системи;
- особливості автоматизації процесу прийняття рішень в людино-машинних системах;
- автоматизоване робоче місце (АРМ) менеджера.

вміти

- організувати інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень;
- учитовати фактори, що вплива на вдосконалення процесу прийняття рішень в АСУ;
- керувати доступом до інформаційної безпеки: захист технічних засобів; контролю телефонних каналів; системи охоронної сигналізації; організаційні заходи;
- користуватись ЕОТ в ролі консультанта, помічника, соратника в процесі прийняття рішень.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Класифікація інформації. Інформаційні системи. Інформаційні системи управління виробництвом, фірмою. Корпоративні інформаційні системи. Інформаційні системи керівника.
2. Особливості автоматизації процесу прийняття рішень у людино-машинних системах. Математичне, інформаційне, алгоритмічне забезпечення систем підтримки прийняття управлінських рішень.
3. Бази даних, бази знань, експертні системи, інформаційно-довідкові системи, інформаційно-аналітичні системи. Управління доступом і безпекою: захист технічних засобів; контроль телефонних каналів; системи охоронної сигналізації; організаційні заходи.
4. Програмні інформаційні продукти підтримки управлінських рішень на українському ринку. Підприємства і компанії на ринку інформаційних послуг в інтересах бухгалтерського обліку і прийняття рішень.
5. Автоматизація процесу прийняття рішень. Технології прийняття рішень у людино-машинних системах. Інформаційні технології і ПУР. Технології програмно-математичного, лінгвістичного забезпечення. ЕВТ у ролі консультанта, помічника, соратника в процесі прийняття рішень. Бюрокомунікаційні системи і ПУР. Інтернет-технології.
6. Автоматизоване робоче місце (АРМ) менеджера. Задачі, що розв'язуються за допомогою ЕВТ при виборі рішень. Шляхи удосконалювання процесу прийняття рішень в АСУ.
7. Кібернетичний підхід до моделювання розумових процесів. Типова кібернетична модель прийняття рішень: канал передачі інформації, контур регулювання, навчаюча матриця тощо.

Завдання:

1. Изучить рекомендовану літературу.
 2. Дати письмово (в конспекті) відповіді на поставлені питання.
- Література: [2,10,16,24,32,33,39,48,52,60]

Розділ II. Методи та технології прийняття управлінських рішень

Тема 7. Технологічні особливості рішення задач і проблем в управлінні

7.1 Методичні вказівки до вивчення теми

Основною метою заняття є пізнання: технологічних особливостей вирішення завдань і проблем в управлінні; техніки проблематизації в процесі прийняття рішення; культури проблематизації і депроблематизації в практиці прийняття рішення; суті розвитку управлінської діяльності, професіоналізму управлінця,

акмеологічних факторів розробки і прийняття рішень.

При вивченні теми необхідно розглянути: особливості вирішення завдань і проблем; техніку проблематизації в процесі прийняття рішення; сутність і особливості культури проблематизації і депроблематизації в практиці прийняття рішення; розвиток управлінської діяльності та вдосконалення професіоналізму управлінця, рекомендацію з обліку акмеологічних чинників в розробці і прийнятті рішень. Необхідно звернути увагу на: технологічні особливості вирішення завдань і проблем в управлінні; реалізацію функції проблематизації в рефлексивно процесі прийняття рішення і відповідним вимогам до логіко-розумових здібностей управлінця; здібності керівника до побудови простору діяльності як основи формулювання управлінських завдань і проблем; знання управлінця мови теорії діяльності та психологічних особливостей ПУР як умова для осмисленої постановці завдань і проблем в управлінні.

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: технологічних особливості вирішення завдань і проблем в управлінні; техніці проблематизації і депроблематизації; необхідності культура в практиці прийняття рішення і відповідного професіоналізму управлінця.

Основні питання для розуміння:

1. Невідоме і шукане. Типи невідомих в мисленні.
2. Проблематизація і депроблематизація в процесі вирішення проблем.
3. Здібності керівника до побудови простору діяльності як основи формулювання управлінських завдань і проблем.
4. Технології проблематизації і депроблематизації.

7.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

Проблематизація і депроблематизація - ..., Мова теорії діяльності - ..., Технології проблематизації - ..., Поняття завдання -... Поняття проблема - ..., Проблема в управлінні -..., Корекція нормативної основи - ..., принцип додатковості - ..., ієрархизованість управлінських систем - ..., Соціодинаміка - ..., Акмеологіческие чинники - ...

Семінарське заняття

СЕМІНАР 3. Тема 7. Технологічні особливості рішення задач і проблем в управлінні

- 1.Рішення задач і проблем.
- 2.Техніка проблематизації в процесі прийняття рішення.
- 3.Культура проблематизації і депроблематизації в практиці прийняття рішення.
- 4.Розвиток управлінської діяльності, професіоналізму управлінця і прийняття управлінських рішень.

5. Акмеологические фактори розробки та прийняття рішень

Теми доповідей, рефератів, презентацій:

1. Технологічні особливості рішення задач і проблем в управлінні.

2. Технологія проблематизації і депроблематизації.

В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

- типи невідомих в мисленні;
- особливості вирішення завдань і проблем в управлінській практиці;
- техніку проблематизації в процесі прийняття рішення;
- вимоги до логіко-розумових здібностей управлінця.

вміти

- організувати технологічне забезпечення вирішення завдань і проблем в управлінні процесом прийняття рішень;
- фіксацію незадовільності нормативної основи для зняття труднощів у діяльності;
- учитовати фактори, що впливають на вирішення завдань і проблем в ухваленні рішень;
- використовувати знання мови теорії діяльності та психології для осмисленої постановки завдань і проблем в управлінні;
- враховувати акмеологические чинники розвитку професійних здібностей і якостей управлінця.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Нові вимоги до мислення управлінця та ідеї розвитку професіоналізму, як специфічної цінності.
2. Зростання значущості стратегічних рішень і рішень в управлінських ієрархіях різного типу.
Розвиток форм прийняття рішень в цивільному самовираженні і соціодинаміка.
3. Зростання значущості професіоналізму в управлінській практиці. Сутність «професіоналізму».
4. Становлення професійних якостей управлінця. Удосконалення і розвиток професійних якостей, необхідних в розробці і прийнятті управлінських рішень.
5. Зовнішні та внутрішні фактори розвитку професійних здібностей і якостей управлінця.
6. Розробка і прийняття рішень як засобу і джерело приводів для розвитку здібностей і якостей, необхідних в розробці і прийнятті рішень.

Завдання:

1. Изучить рекомендовану літературу.

2. Дати письмово (в конспекті) відповіді на поставлені питання.

Література: [1,9,10,39,40,41,71,102][10,38-41,42,58,63,72]

Тема 8. Форми прийняття і розробки управлінських рішень

8.1 Методичні вказівки до вивчення теми

Основною метою заняття є пізнання: форм діяльності при прийнятті рішень в соціокультурних середовищах і в системах діяльності, діяльних коопераціях і ускладненою управлінською діяльністю.

При вивченні теми необхідно розглянути: діяльні кооперації та ускладнення управлінської діяльності; розробку кооперативно-діяльнісних управлінських рішень; жорсткі і гнучкі (демократичні) форми взаємодії в процесі прийняття рішень в діяльності і управлінських коопераціях; технологічні рівні механізму розробки і прийняття рішень; роль використання задачного та проблемно - задачний форми організації мислення в розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень; онтологічні (світоглядні) схеми, відповідні логічним вимогам. «Псевдогенез» як засобу організації процесів розробки і прийняття рішень.

Необхідно звернути увагу на: рефлексивну основу процесу прийняття рішень, первинні рефлексивні функції (пізнання як реконструкція минулих спроб дії, критика як реконструкція причини труднощі, нормування як корекція попереднього способу дії або введення способу дії); прийняття рішень в життєдіяльності, в соціодинаміка і в соціокультурній динаміці. Розриви в діяльності і прийняття рішень; прийняття рішень в міжкооперативних-діяльнісних відносинах, в умовах взаємодії з консультаційно-аналітичними структурами.

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: формах, механізмах розробки та прийняття рішень.

Основні питання для розуміння:

1. Використання задачного і проблемної форми організації мислення в розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень.

2. Багаторівнева модель розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень.

3. Логічні принципи «абстагірованія» і «конкретизації» в переходах від змісту на одному ієрархічному рівні до змісту на іншому ієрархічному рівні.

4. Розумова культура і професіоналізм стратегів в управлінні.

8.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

Процесуальна безперервність в рефлексії - ..., Соціокультурні середовища - ...,

Свідомість і рефлексивні процеси - ..., Рефлексія і мислення -...

міжкооперативних-діяльні відносини-..., Ігромоделювання -..., Рівень

«здорового сенсу» - ..., Онтологічні (світоглядні) схеми - ..., «Псевдогенез» -

..., Виділення арбітражної позиції - ..., Управлінська ієрархія - ...

В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

- онтологічні (світоглядні) схеми, відповідні логічним вимогам;

- «псевдогенез» як засобу організації процесів розробки і прийняття рішень;

- вищі рівні розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень та потенціал розвитку управлінського мислення і діяльності;

- сучасні форми прийняття і розробки управлінських рішень;

- технологічний рівень механізму розробки і прийняття рішень.

вміти

- застосовувати світоглядні схеми як засобів організації процесів розробки і прийняття рішень

- приймати рішення в життєдіяльності, в соціодинаміці і в соціокультурній динаміці;

- діяти в арбітражній позиції в управлінській комунікації як умови переходу на більш високий рівень розвиненості механізму розробки і прийняття рішень;

- використовувати задачні і проблемно-задачні форми організації мислення в розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень;

- враховувати фактори вищого рівня розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень, потенціал розвитку управлінського мислення і діяльності професійних здібностей і якостей управлінця.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Рефлексивна основа процесу прийняття рішень. Три первинні рефлексивні функції (пізнання як реконструкція минулих спроб дії, критика як реконструкція причини труднощі, нормування як корекція попереднього способу дії або введення способу дії).
2. Свідомість і рефлексивні процеси. Рефлексія і мислення. Прийняття рішень в життєдіяльності, в соціодинаміці і в соціокультурній динаміці. Розриви в діяльності і прийняття рішень. Зміна змісту замовлення і прийняття рішень. Нормативне оформлення замовлення і прийняття рішень.
3. Діяльні кооперації та ускладнення управлінської діяльності. Розробка кооперативно-діяльнісних управлінських рішень. Організаційно-

управлінські структури і прийняття управлінських рішень. Співвіднесення процесів прийняття рішень в різних ланках кооперативної системи. Ієрархічні управлінські структури і прийняття рішень.

4. Жорсткі і гнучкі (демократичні) форми взаємодії в процесі прийняття рішень в діяльності і управлінських коопераціях. Прийняття рішень в міжкооперативних-діяльнісних стосунках.
5. Прийняття рішень в умовах взаємодії з консультаційно-аналітичними структурами.
Прийняття рішень в умовах ігромоделювання. Ігрове моделювання прийняття рішень в діяльнісних коопераціях і управлінських ієрархіях.
6. Управлінська ієрархія і рефлексивна самоорганізація управлінця стратега. Багаторівнева модель розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень.
Прийняття рішень на рівні «здорового глузду».
7. Ускладнення механізму прийняття рішень за рахунок усвідомленої рефлексивної самоорганізації управлінця. Включення в рефлексивну комунікацію партнерів по управлінській структурі як умова приходу до більш високого рівня розвиненості механізму розробки і прийняття рішень.
Виділення арбітражної позиції в управлінській комунікації як умова переходу на більш високий рівень розвиненості механізму розробки і прийняття рішень.
8. Роль використання задачного і проблемно-задачний форми організації мислення в розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень.
9. Вищі рівні розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень та потенціал розвитку управлінського мислення і діяльності.

Завдання:

1. Изучить рекомендовану літературу.
2. Дати письмово (в конспекті) відповіді на поставлені питання.

Література: [1,10,21,38-41,51,58].

Тема 9. Особливості розробки і прийняття стратегічного рішення

9.1 Методичні вказівки до вивчення теми

Основною метою заняття є пізнання: особливостей розробки і прийняття стратегічного рішення; ієрархічних управлінських структур і прийняття стратегічних рішень; тіпологиї стратегій, розумова культура і професіоналізм стратегів в управлінні.

При вивченні теми необхідно розглянути: метод, принцип, підхід, технологію стратегії як норми, що мають змісту «абстрактного» типу; поведінка вищих систем в умовах, що змінюються зовнішніх і внутрішніх умовах; логічні принципи «абстагірованія» і «конкретизації» в переходах від змісту на одному ієрархічному рівні до змісту на іншому ієрархічному рівні; управлінську комунікацію і проходження шляху в логіко-розумової ієрархії.

Необхідно звернути увагу на: труднощі, загрози, виклики як умови макросистемної рефлексії і розробки стратегічних рішень; стратегічне мислення як «секрет» прийняття та реалізації стратегічних рішень; розумову культуру і професіоналізм стратегів в управлінні.

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: зміст і послідовності діяльності осіб приймають стратегічні рішення; проблемах і труднощах, які проявляються в стратегічному управлінні та шляхи їх вирішення.

Основні питання для розуміння:

1. Завдання, технології, проекти, як норми, що мають сенс «конкретного» типу.
2. Метод, принцип, підхід, стратегія як норми, що мають змісту «абстрактного» типу.
3. Рівнева концепція розвитку стратегічного мислення.
4. Розумова культура і професіоналізм стратегів в управлінні.

9.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

Завдання, технології, проекти, як норми - ..., Функції та функціональні структури - ..., Типи макроорганізованностей і мікроорганізованностей - ..., макросистемном рефлексія -... Форми організації мислення - ..., Типологія стратегій - .. ., Стратегічне мислення - ..., Розумова культура - ..., Логічні принципи - ..., Рівні розвитку мислення - ..., Типи змісту - ...

В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

- норми, що мають сенс «конкретного» типу;
- норми, що мають змісту «абстрактного» типу;
- труднощі, загрози, виклики як умови макросистемної рефлексії і розробки стратегічних рішень;
- логічні принципи «абстагірованія» і «конкретизації»;

- типології стратегій.

вміти

- використовувати управлінську комунікацію для проходження шляху в логіко-розумової ієрархії;

- використовувати логічні форми організації мислення в процесі розробки рішень стратегічного рівня;

- використовувати системні критерії в організації процесів розробки і прийняття рішень;

- враховувати фактори розвитку стратегічного мислення при розробці та прийнятті управлінських рішень.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Типологія норм. Завдання, технології, проекти, як норми, що мають зміст «конкретного» тіпа. Метод, принцип, підхід, стратегія як норми, що мають змісту «абстрактного» типу.

Системні критерії в організації процесів розробки і прийняття рішень.

2. Системи як «організованості» або «щось». Функції та функціональні структури як основа нормування в соціокультурному і діяльній буття. Соціум, держава, галузь, підприємства, організації, інститути як типи макроорганізованностей і мікроорганізованностей.

3. Поведінка вищих систем в умовах, що змінюються зовнішніх і внутрішніх умовах.

Труднощі, загрози, виклики як умови макросистемної рефлексії і розробки стратегічних рішень.

Ієрархічні управлінські структури і прийняття стратегічних рішень.

4. Різниця типу змісту на різних рівнях ієрархії і використання логічних форм організації мислення в процесі розробки рішень стратегічного рівня.

5. Логічні принципи «абстагірованія» і «конкретизації» в переходах від змісту на одному ієрархічному рівні до змісту на іншому ієрархічному рівні. Управлінська комунікація та проходження шляху в логіко-розумової ієрархії.

6. Типологія стратегій. Розумова культура і професіоналізм стратегів в управлінні.

Завдання:

1. Изучить рекомендовану літературу.

2. Дати письмово (в конспекті) відповіді на поставлені питання.

Література: [1,4,10,22,32,39,40,41,74]

Тема 10. Умови прийняття управлінських рішень

10.1 Методичні вказівки до вивчення теми

Основною метою заняття є пізнання: особливостей розробки і прийняття рішень в умовах визначеності, невизначеності, ризику; в умовах повторюваної однорівневої конфліктної ситуації (елементи теорії стратегічних ігор); прийняття рішень в умовах дії невизначених факторів стохастичною природи (елементи теорії стохастичних рішень).

При вивченні теми необхідно розглянути: поняття умови прийняття рішення; діяльність ЛПР, його апарату при прийнятті рішень в різних умовах обстановки.

Необхідно звернути увагу на: необхідність підготовки управлінців до вирішення завдань і проблем, прийняття рішень в різних умовах.

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: зміст і послідовності діяльності осіб приймають рішення в різних умовах.

Основні питання для розуміння:

1. Поняття умови прийняття рішення.
2. Умови визначеності, невизначеності, ризику.
3. Аналіз досвіду результатів розвитку ситуації після прийняття управлінських рішень і наступних управлінських дій.

10.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

Умови визначеності - ..., умови невизначеності - ..., умови ризику - ..., Елементи теорії стохастичних рішень -... Умовах стохастичною неопределенності- ..., В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

- поняття умови прийняття рішення;
- умови визначеності, невизначеності, ризику;
- труднощі, загрози прийняття рішення в умови визначеності, невизначеності, ризику.

вміти

- прийняття рішень в умовах визначеності, невизначеності, ризику;
- привести приклади розв'язання задач і проблем в умовах визначеності, невизначеності, ризику;
- враховувати фактори прийняття рішень в умовах визначеності, невизначеності, ризику

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Поняття умови ухвалення рішення. Прийняття рішень в умовах визначеності. Загальна постановка однокритеріальної задачі ухвалення рішення в умовах визначеності.
2. Прийняття рішень в умовах ризику. Загальна постановка однокритеріальної задачі ухвалення рішення в умовах ризику (статистична і детермінована постановка задачі).
3. Прийняття рішень в умовах невизначеності. Загальна постановка задачі прийняття рішень в умовах невизначеності (стохастична і детермінована постановка). Задачі прийняття рішень в умовах невизначеності. Методи їхнього рішення. Приклади задач.
4. Прийняття рішень в умовах повторюваної однорівневої конфліктної ситуації (елементи теорії стратегічних ігор). Теорія ігор і її можливості для прийняття рішень.
5. Прийняття рішень в умовах дії невизначених факторів стохастичної природи (елементи теорії стохастичних рішень).
6. Прийняття рішень в умовах стохастичної невизначеності.
7. Аналіз результатів розвитку ситуації після управлінських впливів.

Завдання:

1. Изучить рекомендовану літературу.
2. Дати письмово (в конспекті) відповіді на поставлені питання.

Література: [3,5,10,11,13,14,15,18,23,24,33,54,77,93]

Тема 11. Методи і технології прийняття управлінських рішень

11.1 Методичні вказівки до вивчення теми

Основною метою заняття є пізнання: методів прогнозування управлінських рішень, методи аналізу управлінських рішень, методів економічного і соціально-психологічного обґрунтування управлінських рішень, методів управління і праці осіб, які приймають рішення.

При вивченні теми необхідно розглянути: принципи і методи прогнозування; організацію робіт з прогнозування; сутність і принципи аналізу, сфера застосування; принципи і методи економічного обґрунтування функціонування системи прийняття та реалізації управлінських рішень і менеджменту; методи і методика оцінки ефективності інвестиційних проектів; методи соціально - психологічні в сфері обґрунтування прийнятих рішень; методи управління і праці осіб, які приймають рішення.

Необхідно звернути увагу на: наявний досвід використання методів і

технологій прийняття управлінських рішень.

Завершити вивчення теми необхідно після отримання знань про: зміст і послідовності діяльності осіб, що використовують методи і технології прийняття управлінських рішень.

Основні питання для розуміння:

1. Прогнозні сценарії при прийнятті стратегічних рішень, методичні рекомендації по сценарного планування.
2. Сутність і принципи аналізу, сфера застосування.
3. Методи і методика оцінки ефективності інвестиційних проектів.
4. Методи управління і методи управлінської праці.

11.2 Термінологічний словник

Студент повинен дати визначення таких термінів:

PEST-аналіз - ..., SWOT-аналіз - ..., SNN-підхід до аналізу внутрішніх ресурсів - ..., Методи управління -... Методи управлінської праці - ...

В результаті вивчення цієї теми студент повинен:

знати

- принципи і методи прогнозування;
- Одноваріантні прогнози;
- сценарне планування на глобальному рівні;
- методи управління і методи управлінської праці.

вміти

- прийняти методи прогнозування управлінських рішень;
- застосовувати методи аналізу управлінських рішень;
- використовувати методи управління і методи управлінської праці;
- використовувати методи економічного і соціально-психологічного обґрунтування управлінських рішень

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Принципи і методи прогнозування. Методи екстраполяції. Параметричні методи. Експертні методи. Сутність нормативного, експериментального, індексного методів прогнозування. Організація робіт із прогнозування.
2. Одноваріантні прогнози. Прогнозні сценарії при прийнятті стратегічних рішень. Сценарне планування на глобальному рівні. Стратегічні бесіди як засіб розуміння перспективи розвитку. Методичні рекомендації зі сценарного планування.
3. Сутність і принципи аналізу, область застосування. Методи: порівняння, індексний, балансовий, ланцюгових підстановок, елімінування, графічний, функціонально-вартісний і факторний аналіз і їхнє застосування з ЕОМ.

4. Економіко-математичні методи аналізу. Використання PEST-аналізу (політика, економіка, соціум, технологія), SWOT-аналізу (сильні і слабкі сторони, можливості і погрози), SNN-підхід до аналізу внутрішніх ресурсів (сильної, нейтральної, слабкої позиції), підходу до економічного обґрунтування прийнятих рішень.
5. Аналіз фінансового стану фірми з позицій конкурентоспроможності.
6. Принципи економічного обґрунтування. Економічні методи обґрунтування необхідності підвищення якості функціонування системи прийняття і реалізації управлінських рішень і менеджменту.
7. Методи і методика оцінювання ефективності інвестиційних проектів.
8. Методи соціально-психологічні в сфері обґрунтування прийнятих рішень.
9. Методи управління в ТПУР: організаційно-стабілізуючі, організаційно-психологічні, організаційно-розпорядницькі, соціально-психологічні, психологічні. Методи самоуправління (самоменеджменту) ОПР.
10. Методи управлінської праці в ТПУР: рішення функціональних задач (при реалізації функції ухвалення рішення й організації управління); творчої праці (мозкова атака, дискусій, сценаріїв, вибору стратегій, ліквідації тупикових ситуацій, аналоговий, експертні, екстраполяцій); творчої праці з виконавськими функціями (матричні, використання діаграм, теорії ігор, дерева рішень тощо).

Завдання:

1. Изучить рекомендовану літературу.
2. Дати письмово (в конспекті) відповіді на поставлені питання.

Література: [9,10,25,42,50,66,74]

Тема 12. Ухвалення управлінського рішення керівником організації

Проводиться у формі ділової гри і з урахуванням особливостей підготовки, спеціалізації студентів.

Література: [1, 7,24,27,28,33,34,36,37,39,54,59,61,74, 75,76,91,92]

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ ІХ РОБІТ (РЕФЕРАТІВ) МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ.

Важливою складовою підготовки спеціаліста є діагностика його самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Головними компонентами контролю є:

перевірка (виявлення рівня знань, умінь та навичок); оцінка (вимірювання на основі відповідних критеріїв рівня знань, умінь та навичок); облік (фіксування результатів на відповідних носіях). Діагностика навчання передбачає відповідні принципи: індивідуального характеру, систематичності, тематичності, єдності вимог, об'єктивності, всебічності, інші.

За допомогою самостійного контролю знань вирішуються наступні завдання: виявлення готовності особистості до сприймання, усвідомлення і засвоєння загальноосвітніх і спеціальних знань; отримання інформації про характер самостійної роботи у процесі аудиторного та позааудиторного навчання; визначення ефективності організаційної технології учіння; виявлення правильності обсягу і глибини особистісного засвоєння знань, умінь та навичок. Міжсесійний контроль за самостійною роботою студентів із дисципліни “Загальна педагогіка” включає поточний модульний контроль за бально-рейтинговою системою. Підсумковий контроль – іспит. Питання на іспит (залік) додаються у загальному плані як “Контрольні питання”.

В процесі вивчення курсу студенти заочної форми навчання пишуть реферати, денної – реферати. Основні вимоги до їх виконання:

- повнота та об'єктивність інформації про досліджувані явища;
- повнота відображення основних компонентів її змісту;
- доступність сприймання тексту як за змістом, так і за логікою визначення основних проблем;
- доступність мови викладу;
- авторське ставлення, особиста точка зору на питання роботи.

Структура контрольної роботи (реферату): перша сторінка (див. зразок вузу); зміст (вступ, 1,2,3 питання, висновки, літературні джерела: 10-12; додатки, при необхідності).

Технологічні етапи організації та методики підготовки роботи: визначення теми та змісту; аналіз одержаної інформації (грунтовне, всебічне та глибоке вивчення фактів, положень та висновків з проблеми; теоретична та аналітико-синтетична обробка дослідження); оформлення роботи (загальні та вузівські вимоги, обсяг - 0,5 др. арк.). Студенти заочної форми навчання, за вказівкою викладача, можуть виконувати контрольні роботи у двох видах: або ґрунтовне теоретичне дослідження зі спиранням на практику, або практично-теоретичне виконання роботи за варіантам. Номер контрольної роботи за загальною технологією дослідження студент отримує за номером свого прізвища в журналі, або заліковій відомості.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (РЕФЕРАТИВ)

1. Методологія прийняття управлінських рішень
2. Основні теорії прийняття рішень
3. Методологічне забезпечення діяльності осіб приймають рішення
Методологія ухвалення управлінського рішення
4. Закони, принципи, методи, що впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень
5. Закони, що керують людиною, економічні закони, що визначають особливості ПУР
6. Принципи, що впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень
7. Методи мислення особи, що приймає рішення
8. Людина і система ухвалення рішення
9. Психологічний аспект прийняття управлінських рішень
10. Прийняття управлінських рішень у системі управління
11. Інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень
12. Методи та технології прийняття управлінських рішень
13. Технологічні особливості рішення задач і проблем в управлінні
14. Техніка проблематизації в процесі прийняття рішення
15. Культура проблематизації і депроблематизації в практиці прийняття рішення
16. Розвиток управлінської діяльності, професіоналізму управління і прийняття управлінських рішень
17. Акмеологічні фактори розробки та прийняття рішень
18. Форми прийняття і розробки управлінських рішень
19. Простейші форми прийняття рішень в соціокультурних середовищах і в системах діяльності
20. Сучасні форми прийняття і розробки управлінських рішень
21. Технологічні рівні механізму розробки і прийняття рішень
22. Особливості розробки і прийняття стратегічного рішення
23. Умови прийняття управлінських рішень
24. Методи і технології прийняття управлінських рішень
25. Методи прогнозування управлінських рішень
26. Методи аналізу управлінських рішень
27. Методи економічного і соціально-психологічного обґрунтування управлінських рішень
28. Методи управління і праці осіб, що приймають рішення
29. Ухвалення управлінського рішення керівником організації

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основні види самостійної роботи студентів та орієнтовні затрати часу на них ілюструє табл. 2.

Таблиця 2

Види самостійної роботи за формами навчання студентів

Вид самостійної роботи	Орієнтовний час на самостійну роботу, акад. годин		
	Форма навчання		
	денна	вечірня	заочна
1	2	3	4
1. Самостійне вивчення тем	10	10	40
2. Самостійна робота з літературними джерелами з метою кращого засвоєння програмного матеріалу	20	20	20
4. Підготовка до аудиторних практичних занять	22	22	-
5. Практична підготовка за місцем роботи	-	-	10
6. Оформлення звіту про виконання практичних завдань за місцем роботи	-	-	-
7. Індивідуальні консультації у викладача	-	-	-
Усього	52	52	70

Розподіл часу, відведеного на самостійну підготовку, по темах програми для вивчення теоретичного матеріалу і практичної підготовки кожен студент здійснює особисто.

МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Для активізації процесу навчання студентів викладач повинен творчо застосовувати різноманітні навчальні технології та засоби:

- на лекціях намагатись зосереджувати увагу студентів на проблемних питаннях;
- частину визначених у тематичному плані тем переводити на самостійне вивчення;
- заохочувати студентів до критичного сприйняття нового матеріалу замість пасивного конспектування;
- на практичних заняттях створювати умови для дискусій, практикувати роботи студентів у малих групах;

- проводити презентації самостійних робіт, перехресну перевірку виконання завдань самими студентами з наступною аргументацією виставленої оцінки;

- з окремих питань програми ефективними формами активізації навчального процесу можуть бути ділова гра, аналіз конкретної виробничої ситуації, виконання тестів тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів мають стати чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок, подяка викладача за сумлінне ставлення студентів до вивчення дисципліни.

Кращих студентів викладач повинен залучати до науково-дослідницької роботи на кафедрі.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

- 1) Перелік питань, що охоплюють зміст робочої програми дисципліни
1. Основні категорії теорії прийняття рішень і їхній взаємозв'язок. Поняття управлінське рішення, варіант, альтернатива. Поняття «показник» і «критерій» у теорії прийняття рішень.
 2. Поняття теорій прийняття й обґрунтування рішень — ситуація, процес, процедура, операція, форма, зміст, мета, стратегія, задача, проблема.
 3. Особливості діяльності осіб, що приймають рішення управлінські рішення. Ситуації, що вимагають прийняття рішень.
 4. Ризик і невизначеність, що супроводжують рішення. Теорія оптимальних рішень. Класи моделей у теорії оптимальних рішень.
 5. Психологічні аспекти теорії рішень. Вплив рішень на соціально-психологічний клімат в організації.
 6. Формалізація постановки задачі ухвалення рішення. Види стратегій ухвалення рішення. Алгоритмічні стратегії. Евристичні стратегії вибору.
 7. Оптимальність рішення і її зв'язок з ефективністю. Підходи до вироблення оптимальних рішень з управління. Обґрунтування управлінських рішень (економічне, політичне, соціальне тощо). Моделювання як засіб оптимізації рішень. Вибір і обґрунтування критеріїв оптимального управлінського рішення.
 8. Методологічна функція управління. Рефлексія і метод. Поняття організації та її мети.

Сучасні методологічні принципи управління: організація як відкрита система, системний підхід, ситуаційний підхід, індивідуальний підхід.

9. Натуралістичний і діяльний підходи до прийняття управлінських рішень. Прийняття управлінських рішень в аспекті управлінської акмеології.
10. Системомиследіяльністьна парадигма прийняття управлінських рішень. Межі діяльності. Особливості самовизначальних процедур особи, що приймає управлінське рішення.
11. Вимоги до рефлексивного-розумового механізму особи, що приймає рішення. Рівнева концепція прийняття рішень.
12. Підходи до організації процесу прийняття рішень. Особливості розробки і реалізації рішень у складних ієрархічних системах.
13. Закони управління: цілепокладання, розмаїтості, руху (зміни), зворотного зв'язку, ентропії, єдності свідомого і несвідомого, інерції, установки, домінанти, традицій і звичаїв, що випереджає відображення дійсності, вплив емоцій, вольової детермінації.
14. Роль економічних законів у підвищенні ефективності ПУР.
15. Закони праці персоналу управління: розподілу, поділу, зміни і кооперації праці.
16. Принципи, що впливають на розробку і реалізацію прийнятих управлінських рішень
17. Принципи наукової організації праці осіб, що приймають рішення (ОПР).
18. Принципи організації праці в процесі прийняття рішень: спеціалізації, пропорційності, паралельності, прямоточності, безперервності, ритмічності, плановості, системній раціоналізації трудових процесів ОПР, системного підходу.
19. Діалектичний метод пізнання (опирання на об'єктивні факти; реальність умов, їхня оцінка з кількісного і якісного боку; розгляд ситуації, проблеми у взаємозв'язку, безупинному розвитку і зміні; розкриття протиріч у розвитку; основна ланка; виявлення головних факторів).
20. Загальнотеоретичні методи: аналіз, синтез, абстрагування й узагальнення, індукція і дедукція, аналогія і порівняння. Інтуїтивно евристичні методи. Включення методів у ПУР.

21. Метод Гегеля і розвиток стратегічного мислення. Методи і технології розвитку мислення. Освітні і педагогічні технології.
22. Людина як суб'єкт і об'єкт ухвалення рішення. Модель мислення. Структура моделі. Емпіричне, аксіоматичне, діалектичне мислення. Стратегічне і тактичне мислення.
23. Логічна, задачна і проблемна форма мислення. Поняття «чистого» мислення. Поняття мислєдїяльності.
24. Рефлексія як феномен. Рефлексія як функція мислення, як інтегральний механізм, що реалізує функції пізнання і дії осіб, що приймають рішення. Рефлексія в процесі прийняття рішень. Мислення людини як відображення безупинне мінливих умов життя.
25. Способи мислення. Математизація мислення. Психофізіологія мислення. Дїяльність людини при прийнятті рішень. Мислення і прогнозування. Мислення і зворотний зв'язок. Мислення, сполучене із самосвідомістю, свідомістю і волею як механізм рефлексивної функції.
26. Вплив трансових станів на ПУР. Психофізіологічні резерви організму і підходи до їхнього використання.
27. Ухвалення управлінського рішення як інтегративна складова процесу регуляції спільної діяльності. Детермінанти міжособистісної взаємодії як умови і процедурних засобів реалізації.
28. Ієрархічний принцип організації рівнів прийняття рішень. Функціональна організація процесу ухвалення рішення. Врахування закономірностей організаційної і функціональної організації процесу прийняття рішень.
29. Рефлексія як інтегральний механізм психіки, мислення і процедура. Розвиток і використання рефлексивних здібностей. Підходи до розуміння психічних механізмів відображення й осмислення дійсного.
30. Потреби, емоції, воля, мислення як фактори психофізіологічної діяльності ОПР. Зв'язок ПУР з рефлексією.
31. Психолінгвістичні аспекти прийняття рішень: процес сприйняття, розуміння і вербалізації. Суб'єктивізм сприйняття. «Модель світу» і її вплив на ПУР.

32. Вибіркове сприйняття. Когнітивний дисонанс. Пам'ять і ретроспективні суб'єктивні зсуви. Залежність від контрасту. Евристика і суб'єктивні зсуви. Типові психологічні «пастки».
33. Проблеми вдосконалювання управління. Роль, місце і значення теорії прийняття рішень у системі управління організацією. Підходи і розвиток теорії прийняття управлінських рішень (математичний вибір рішення, якісно-предметна і комплексна концепції).
34. Класифікація управлінських рішень і вимоги до них. Фактори, що визначають якість рішень. Загальний підхід до класифікації управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень: за суб'єктивно-об'єктивною ознакою; за формою, змістом і часом дії; за місцем і функціям рішень у процесі управління. Ієрархія рішень. Особливості рішень на макро- і мікрорівнях.
35. Управлінське рішення як результат процесу управління, реалізований у продукті праці, отриманому в результаті діяльності організації і виражається через кінцеві його (управління) результати.
36. Реалізація управлінського рішення за допомогою взаємозалежних функцій, що формують процес вироблення і реалізації управлінських рішень. Вироблення і реалізація управлінського рішення як набір процедур і стадій процесу.
37. Характеристика процесу ухвалення управлінського рішення: безперервність, дискретність, альтернативність, соціальна значимість, оперативність, результативність.
38. Управлінське рішення як варіант впливу керуючої системи на керовану, як фіксований управлінський акт, виражений у письмовій і усній формах і реалізований для вирішення проблемної ситуації. Склад і взаємозв'язок процедур ухвалення управлінського рішення, їхній взаємозв'язок із ситуацією, що складається, і розглянутими проблемами.
39. Оцінка ефективності ухвалення рішення.
40. Класифікація інформації. Інформаційні системи. Інформаційні системи управління виробництвом, фірмою. Корпоративні інформаційні системи. Інформаційні системи керівника.
41. Особливості автоматизації процесу прийняття рішень у людино-машинних системах. Математичне, інформаційне, алгоритмічне забезпечення систем підтримки прийняття управлінських рішень.

42. Бази даних, бази знань, експертні системи, інформаційно-довідкові системи, інформаційно-аналітичні системи. Управління доступом і безпекою: захист технічних засобів; контроль телефонних каналів; системи охоронної сигналізація; організаційні заходи.
43. Програмні інформаційні продукти підтримки управлінських рішень на українському ринку. Підприємства і компанії на ринку інформаційних послуг в інтересах бухгалтерського обліку і прийняття рішень.
44. Автоматизація процесу прийняття рішень. Технології прийняття рішень у людино-машинних системах. Інформаційні технології і ПУР. Технології програмно-математичного, лінгвістичного забезпечення. ЕВТ у ролі консультанта, помічника, соратника в процесі прийняття рішень. Бюрокомунікаційні системи і ПУР. Інтернет-технології.
45. Автоматизоване робоче місце (АРМ) менеджера. Задачі, що розв'язуються за допомогою ЕВТ при виборі рішень. Шляхи удосконалювання процесу прийняття рішень в АСУ.
46. Кібернетичний підхід до моделювання розумових процесів. Типова кібернетична модель прийняття рішень: канал передачі інформації, контур регулювання, навчаюча матриця тощо.
47. Поняття завдання. Категоріальна пара «абстрактне знання - конкретне знання». Невідоме і іскомое. Абстрактна основа питання і типологія питань. Рішення задач в управлінській практиці.
48. Завдання і проблема. Поняття проблеми. Проблематизація. Корекція абстрактної основи задачного питання. Проблема в управлінні.
49. Фіксація незадовільною нормативної основи для зняття труднощі в діяльності. Заміна нормативної основи. Корекція нормативної основи. Корекція конкретної норми на базі абстрактної. Основні принципи корекції норм.
50. Функціональні вимоги до управлінцю. Вимоги до логіко-розумовим здібностям управлінця. Здібності керівника до побудови простору діяльності як основи формулювання управлінських завдань і проблем.
51. Володіння управлінцем мовою теорії діяльності та психології як умова до осмисленої постановці завдань і проблем в управлінні. Суб'єктивні чинники в рішенні управлінських проблем. Типологія суб'єктивних помилок управлінця в постановці і вирішенні проблем.

52. Необхідність оволодіння управлінцем мислетехнічної, психологічної та групотехнічної культурою.
Особистісні якості, теорія управління та професійний ріст управлінця.
53. Зростання складності, кооперативності, ієрархизованості управлінських систем. Об'єктивний характер тенденцій зміни управлінської практики.
54. Зростання числа і складності, різноманітності управлінських ієрархій.
Різноманітність конфліктів і криз як фактор зміни управлінської парадигми, заміни стихійно-індивідуального самовираження в розробці і прийнятті управлінських рішень культурно-технологічними формами колективного прийняття і реалізації рішень.
55. Нові вимоги до мислення управлінця та ідеї розвитку професіоналізму, як специфічної цінності.
Зростання значущості стратегічних рішень і рішень в управлінських ієрархіях різного типу.
Розвиток форм прийняття рішень в цивільному самовираженні і соціодинаміка.
56. Зростання значущості професіоналізму в управлінській практиці. Сутність «професіоналізму».
Становлення професійних якостей управлінця. Удосконалення і розвиток професійних якостей, необхідних в розробці і прийнятті управлінських рішень.
57. Зовнішні та внутрішні фактори розвитку професійних здібностей і якостей управлінця.
Розробка і прийняття рішень як засобу і джерело приводів для розвитку здібностей і якостей, необхідних в розробці і прийнятті рішень.
58. Залежність темпів розвитку професійних здібностей і якостей управлінця від типу організації рефлексії, типу і рівня складності розривів, криз, конфліктів в діяльності, мисленні, спілкуванні.
59. Свідомість і самосвідомість як чинники вдосконалення самоорганізації в ході реалізації установки на вищі досягнення в управлінському мисленні і в розробці та прийнятті рішень.
60. Рефлексивна основа процесу прийняття рішень. Три первинні рефлексивні функції (пізнання як реконструкція минулих спроб дії, критика як реконструкція причини труднощі, нормування як корекція

попереднього способу дії або введення способу дії).

Свідомість і рефлексивні процеси. Рефлексія і мислення. Прийняття рішень в життєдіяльності, в соціодинаміка і в соціокультурній динаміці. Розриви в діяльності і прийняття рішень. Зміна змісту замовлення і прийняття рішень. Нормативне оформлення замовлення і прийняття рішень.

61. Діяльні кооперації та ускладнення управлінської діяльності. Розробка кооперативно-діяльнісних управлінських рішень. Організаційно-управлінські структури і прийняття управлінських рішень. Співвіднесення процесів прийняття рішень в різних ланках кооперативної системи. Ієрархічні управлінські структури і прийняття рішень.
62. Жорсткі і гнучкі (демократичні) форми взаємодії в процесі прийняття рішень в діяльності і управлінських коопераціях. Прийняття рішень в міжкооперативних-діяльнісних стосунках.
63. Прийняття рішень в умовах взаємодії з консультаційно-аналітичними структурами.
Прийняття рішень в умовах ігромоделювання. Ігрове моделювання прийняття рішень в діяльнісних коопераціях і управлінських ієрархіях.
64. Управлінська ієрархія і рефлексивна самоорганізація управлінця стратега. Багаторівнева модель розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень.
Прийняття рішень на рівні «здорового глузду».
65. Ускладнення механізму прийняття рішень за рахунок усвідомленої рефлексивної самоорганізації управлінця. Включення в рефлексивну комунікацію партнерів по управлінській структурі як умова приходу до більш високого рівня розвиненості механізму розробки і прийняття рішень.
Виділення арбітражної позиції в управлінській комунікації як умова переходу на більш високий рівень розвиненості механізму розробки і прийняття рішень.
66. Роль використання задачного і проблемно-задачний форми організації мислення в розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень.
67. Вищі рівні розвитку механізму розробки і прийняття управлінських рішень та потенціал розвитку управлінського мислення і діяльності.

68. Типологія норм. Завдання, технології, проекти, як норми, що мають зміст «конкретного» тіпа. Метод, принцип, підхід, стратегія як норми, що мають змісту «абстрактного» типу.
Системні критерії в організації процесів розробки і прийняття рішень.
69. Системи як «організованості» або «щось». Функції та функціональні структури як основа нормування в соціокультурному і діяльній буття. Соціум, держава, галузь, підприємства, організації, інститути як типи макроорганізованостей і мікроорганізованостей.
70. Поведінка вищих систем в умовах, що змінюються зовнішніх і внутрішніх умовах.
Труднощі, загрози, виклики як умови макросистемної рефлексії і розробки стратегічних рішень.
Ієрархічні управлінські структури і прийняття стратегічних рішень.
71. Різниця типу змісту на різних рівнях ієрархії і використання логічних форм організації мислення в процесі розробки рішень стратегічного рівня.
72. Логічні принципи «абстагірованія» і «конкретизації» в переходах від змісту на одному ієрархічному рівні до змісту на іншому ієрархічному рівні. Управлінська комунікація та проходження шляху в логіко-розумової ієрархії.
73. Типологія стратегій. Розумова культура і професіоналізм стратегів в управлінні.
74. Поняття умови ухвалення рішення. Прийняття рішень в умовах визначеності. Загальна постановка однокритеріальної задачі ухвалення рішення в умовах визначеності.
75. Прийняття рішень в умовах ризику. Загальна постановка однокритеріальної задачі ухвалення рішення в умовах ризику (статистична і детермінована постановка задачі).
76. Прийняття рішень в умовах невизначеності. Загальна постановка задачі прийняття рішень в умовах невизначеності (стохастична і детермінована постановка). Задачі прийняття рішень в умовах невизначеності. Методи їхнього рішення. Приклади задач.
77. Прийняття рішень в умовах повторюваної однорівневої конфліктної ситуації (елементи теорії стратегічних ігор). Теорія ігор і її можливості для прийняття рішень.

78. Прийняття рішень в умовах дії невизначених факторів стохастичної природи (елементи теорії стохастичних рішень).
79. Прийняття рішень в умовах стохастичної невизначеності.
80. Аналіз результатів розвитку ситуації після управлінських впливів.
81. Принципи і методи прогнозування. Методи екстраполяції. Параметричні методи. Експертні методи. Сутність нормативного, експериментального, індексного методів прогнозування. Організація робіт із прогнозування.
82. Одноваріантні прогнози. Прогнозні сценарії при прийнятті стратегічних рішень. Сценарне планування на глобальному рівні. Стратегічні бесіди як засіб розуміння перспективи розвитку. Методичні рекомендації зі сценарного планування.
83. Сутність і принципи аналізу, область застосування. Методи: порівняння, індексний, балансовий, ланцюгових підстановок, елімінування, графічний, функціонально-вартісний і факторний аналіз і їхнє застосування з ЕОМ.
84. Економіко-математичні методи аналізу. Використання PEST-аналізу (політика, економіка, соціум, технологія), SWOT-аналізу (сильні і слабкі сторони, можливості і погрози), SNN-підхід до аналізу внутрішніх ресурсів (сильної, нейтральної, слабкої позиції), підходу до економічного обґрунтування прийнятих рішень.
85. Аналіз фінансового стану фірми з позицій конкурентоспроможності.
86. Принципи економічного обґрунтування. Економічні методи обґрунтування необхідності підвищення якості функціонування системи прийняття і реалізації управлінських рішень і менеджменту.
87. Методи і методика оцінювання ефективності інвестиційних проектів.
88. Методи соціально-психологічні в сфері обґрунтування прийнятих рішень.
89. Методи управління в ТПУР. Методи самоуправління (самоменеджменту)
90. Методи управлінської праці в ТПУР.

2). Поточний контроль знань

За підсумками поточного контролю студент має можливість отримати оцінку в діапазоні від 0 до 40 балів. Якщо студент набере менше 20 балів, він не допускається до підсумкового контролю.

Поточний контроль знань студентів денної та вечірньої форм навчання проводиться на практичних заняттях.

Максимально можливих 40 балів за поточну успішність розподіляються таким чином: 10 балів – на перший модуль, 15 балів – на другий і 15 балів – на третій. У межах кожного модулю на поточну успішність виділяється 10 балів і на модульний контроль теж 10 балів.

Активність і успішність студента на практичному занятті оцінюється за шкалою 10; 5; 0 балів. Сумарна кількість балів, набрана на всіх практичних заняттях, ділиться на кількість фактично проведених за розкладом занять. Отримана таким чином кількість балів зараховується студентові. Наприклад, відбулося 6 занять. Студент має такі оцінки: 10; 5; 0; 10; 10; 5. Сума становить 40 балів. Студенту зараховується $\frac{40}{6} = 6,7$ балів за модуль.

На модульний контроль виноситься 5 теоретичних питань. Відповідь на кожне питання оцінюється за шкалою 2; 1; 0 балів. На модульному контролі студент може набрати від 0 до 10 балів.

Умови допуску студента до підсумкового контролю: у межах кожного модуля за підсумками практичних занять студент повинен набрати не менше 5 балів; модульне контрольне завдання виконати не менше, ніж на 5 балів; загалом за поточну успішність набрати не менше, ніж 20 балів із можливих 40.

Фактично набрано суму балів за поточну успішність викладач заокруглює за чинними правилами до величини, кратної 5.

Студент, який набрав на практичних заняттях менше 20 балів, до підсумкового контролю не допускається.

3). Підсумковий контроль знань

Підсумковий контроль знань студентів усіх форм навчання здійснюється у вигляді письмового іспиту за єдиним зразком білетів. Екзаменаційний білет містить 3 завдання. Відповідь з кожного завдання оцінюється за шкалою 10; 5; 0 балів.

Результати іспиту оцінюються в діапазоні від 0 до 30 балів.

Якщо відповіді студента оцінені менше ніж в 10 балів, він отримує незадовільну оцінку за результатами іспиту та незадовільну загальну підсумкову оцінку. В цьому випадку отримані результати поточного контролю не враховуються.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань (за умови, що студент набрав 10 балів і вище) та за виконання завдань, що виносяться на іспит (за умови, що студент набрав 20 балів і вище)..

До екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах поточного контролю та іспиту.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в чотирибальну здійснюється в такому порядку:

оцінка “відмінно” – 100; 95; 90; 85 балів;

оцінка “добре” – 80; 75; 70; 65 балів;

оцінка “задовільно” – 60; 55; 50 балів;

оцінка “незадовільно” – менше 50 балів.

Оцінка за чотирибальною шкалою оцінювання виставляється в заліково-екзаменаційній відомості поряд із загальною підсумковою оцінкою в 100-бальній шкалі.

4). Зразок екзаменаційного білета

1. Потреби, емоції, воля, мислення як фактори психофізіологічної діяльності ОПР. Зв'язок ПУР з рефлексією.

2. Рефлексивна основа процесу прийняття рішень. Три первинні рефлексивні функції (пізнання як реконструкція минулих спроб дії, критика як реконструкція причини труднощі, нормування як корекція попереднього способу дії або введення способу дії).

3. Методи управлінської праці в ТПУР.

Розвиток творчого потенціала студента та реалізації його професійних навичок.

1 Аналітичний розгляд наукової публікації.

Проаналізувати наукову публікацію з журналів: «Персонал», « Проблеми теорії й практики управління», «Экономическая стратегия» і т.п.

2. Вибір студентом певної теми чи проблеми для презентації та висловлення свого бачення, розуміння або нерозуміння цієї проблеми.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРА

Основна

Основна

1. Анисимов О. С. Принятие управленческих решений. — М.: РАГС, 2002.

2. Дружинин В.В., Конторов Д.С. Идея, алгоритм, решение. — М.: Воениздат, 1972.
3. Герчикова, И. Н. Менеджмент = Management : Учебник / И. Н. Герчикова ; Герчикова И. Н. — 4-е изд., перераб. и доп. — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 511 с. — (Золотой фонд российских учебников).
4. Гордієнко, П. Л. Стратегічний аналіз : навч. посіб. / П. Л. Гордієнко, Л. Г. Дідковська, Н. В. Яшкіна ; Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К. : Алерта, 2008. — 478 с.
5. Грабовецький, Б. Є. Теорія і практика прогнозування в управлінні сучасним виробництвом: буряковий комплекс : Монографія / Б. Є. Грабовецький. — Вінниця : Універсум-Вінниця, 2002. — 264 с.
6. Ілляшенко, С. М. Економічний ризик : Навч. посіб. / С. М. Ілляшенко. — К. : ЦНЛ, 2004. — 220 с.
7. Карданская Н. Л. Основы принятия управленческих решений. — М.: Рус. деловая лит-ра, 1998.
8. Карпов А. В. Психология принятия управленческих решений. — М.: Юрист, 1998.
9. Колпаков В. М. Методы управления. — К.: МАУП, 2003.
10. Колпаков В.М. Теория и практика принятия управленческих решений. — К.: МАУП, 2004
11. Левина, С. Ш. Управленческие решения : конспект лекций / С. Ш. Левина, Р. Ю. Турчаева. — Ростов н/Д : Феникс, 2009. — 255 с. — (Зачет и экзамен).
12. Лубенець, С. В. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посіб. / С. В. Лубенець ; [Лубенець С. В.]. — Львів : Магнолія 2006, 2010. — 261 с.
13. Лук'янова, В. В. Економічний ризик : Навч. посіб. / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач. — К. : Академвидав, 2007. — 464 с.
14. Любунь, О. С. Бізнес-планування у банку : Навч. посіб. / О. С. Любунь, М. П. Денисенко. — К. : Атіка, 2006. — 288 с.
15. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : Навч. посіб. / Ред. Бутинець Ф.Ф., Шигун М.М. — Житомир : ЖДТУ, 2004. — 352 с.
16. Новак, В. О. Інформаційне забезпечення менеджменту : Навч. посіб. / В. О. Новак, Л. Г. Макаренко, М. Г. Луцький. — К. : Кондор, 2006. — 462 с.
17. Новиков, Д. А. Теория управления организационными системами / Д. А. Новиков. — М. : МПСИ, 2005. — 584 с. — Access mode: <http://library.iapm.edu.ua/books/2/22/Novikov.rar>.
18. Норкотт Д. Принятие инвестиционных решений. — М., 1997.
19. Основы бізнесу : Навч. посіб. / Ред. Бутинець Ф.Ф., Романчук К.В. — 2-ге вид., доп. і перероб. — Житомир : Рута, 2006. — 364 с.
20. Основы менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. / [За заг. ред. Мошека Г. Є]. — К. : Ліра-К, 2018. — 528 с.
21. Плаус С. Психология оценки и принятие решений. — М., 1998.
22. Пономаренко, В. С. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи : Монографія / В. С. Пономаренко, О. М. Тридід, М. О. Кизим. — Х. : Інжек, 2003. — 328 с.

23. Рейльян Я. Р. Аналитическая основа принятия управленческих решений. — М.: Финансы и статистика, 1989.
24. Рысёв, Н. Правильные управленческие решения: поиск и принятие / Н. Рысёв. — С.Пб. : Питер, 2004. — 384 с.
25. Рофе А. И. Научная организация труда. — М.: Мик, 1998.
26. Смирнов Э.А. Разработка управленческих решений. — М., 2000.
27. Теплова Т.В. Финансовые решения: стратегия и тактика. — М., 1998.
28. Теорія прийняття рішень : підруч. / [За заг. ред. Бутка М. П.]. — К. : ЦУЛ, 2015. — 360 с.
29. Теория управления / Под ред. Ю. В. Тихоновой. — М.: Вестник, 1997.
30. Теория и тактика антикризисного управления / Под ред. С.Г. Беляева, В.И. Кошкина. — М., 1996.
31. Технології роботи організаційних психологів : Навч. посіб. / Ред. Карамушка Л.М. — К. : Інкос, 2005. — 366 с.
32. Управление по результатам / Санталайнен Т. и др. — М., 1993.
33. Учитель, Ю. Г. Разработка управленческих решений : Учеб. для вузов / Ю. Г. Учитель, А. И. Терновой, К. И. Терновой. — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2007. — 383 с. — Access mode: <http://library.iapm.edu.ua/books/65/65.290-2/Uchitel.rar>.
34. Фатхутдинов Р. А. Разработка управленческого решения. — М.: ЗАО “Бизнес-школа”, 1998.
35. Человеко-машинные системы принятия решений с элементами искусственного интеллекта / Б. М. Герасимов и др.. — К.: Наук. думка, 1992.
36. Череп, А. В. Моделі та методи прийняття рішень в аналізі і аудиті : Навч. - метод. посібник для самост. вивчення / А. В. Череп, Н. М. Шмиголь, О. М. Бутник. — К. : Кондор, 2011. — 328 с.
37. Юкаева В.С. Управленческое решение. — М., 1999.

Додаткова

38. Анисимов О. С., Стратегии и стратегическое мышление. — М.: Агро-Вестник, 1999.
39. Анисимов О.С. Принятие управленческих решений: методология и технология. — 2-е изд., переработанное — М., 2004. — 504 с.
40. Анисимов О.С. Методологическая парадигма. — М., 2007. — 762 с.
41. Анисимов О.С. Рефлексия и методология. — М., 2007. — 419 с.
42. Борман Д., Воронина Л., Федерманн Р. Менеджмент. — Гамбург; Лейпциг; К., 1992
43. Бочаров, В. В. Современный финансовый менеджмент / В. В. Бочаров. — С.Пб. : Питер, 2006. — 464 с.
44. Брич, В. Я. Психологія управління : Навч. посіб. / В. Я. Брич, М. М. Корман. — К. : Кондор, 2013. — 384 с.
45. Брушлинский А.В. Мышление и прогнозирование. М., 1979
46. Брушлинский А. В. Субъект: мышление, учение, воображение. — М., Воронеж, 1996.
47. Венделий А.Г. Подготовка и принятие управленческих решений. Методологический аспект. М., 1977.

48. Введение в системный анализ / В. А. Губанов и др. — Л.: ЛГУ, 1988.
49. Венцель Е. С. Исследование операций. — М.: Сов. радио, 1972.
50. Виханский О.С., Наумов А.И. Практикум по курсу “Менеджмент”. — М.: Гардарики, 1998.
51. Горский Ю. М. Системноинформационный анализ процессов управления. — Новосибирск: Наука, 1988.
52. Гостенина, В. И. Социология управления : Учеб. пособие / В. И. Гостенина. – С.Пб. : Питер, 2013. – 368 с. – (Учебное пособие).
53. Гриньова, В. М. Проблеми мотивації праці персоналу підприємства : монографія / В. М. Гриньова, І. А. Грузіна. – Х. : ІНЖЕК, 2007. – 184 с.
54. Глущенко В.В., Глущенко Н.И. Разработка управленческого решения. М., 1997.
55. Графы, сети и алгоритмы / М. Сваами и др. — М.: Мир, 1984.
56. Дейнеко О.А. Современный организатор производства. М., 1984
57. Давидович, І. Є. Контролінг : навч. посіб. / І. Є. Давидович ; Давидович І Є. – К. : ЦУЛ, 2008. – 552 с.
58. Деркач А.А., Семенов И.Н., Степанов С.Ю. Психолого-акмеологические основы изучения и рефлексивной культуры госслужащих. М., 1998.
59. Диев В.С. Управленческие решения: неопределенность, модели, интуиция. Новосибирск. 2001.
60. Дюран В., Сделп П. Кластерный анализ. — М.: Статистика, 1977.
61. Евланов Л. Г. Теория и практика принятия решений. — М., 1984.
62. Жуков, В. В. Проектне фінансування : Навч. посіб. / В. В. Жуков. – Х. : Інжек, 2004. – 248 с.
63. Зазыкин В.Г. Чернышев А.П. Менеджер: психологические секреты профессии. М., 1992
64. Звітність підприємства : підруч. / [Бондар М. І., Верига Ю. А., Орищенко М. М. та ін.]. – К. : ЦУЛ, 2015. – 570 с.
65. Карамушка, Л. М. Психологія освітнього менеджменту : Навч. посіб. / Л. М. Карамушка. – К. : Либідь, 2004. – 424 с.
66. Карданская Н.Л. Принятие управленческого решения. М., 1999.
67. Калина А. В., Конева М. И., Яценко В. О. Современный экономический анализ и прогнозирование. — К.: МАУП, 1997.
68. Карпов Т.П. Управленческий учёт. — М.: Юнити, 1998.
69. Керимов, В. Э. Бухгалтерский управленческий учет : Учебник / В. Э. Керимов. – 5-е изд., измененное и доп. – М. : Дашков и К, 2007. – 460 с.
70. Коваленко, Л. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Л. О. Коваленко, Л. М. Ремньова. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2008. – 483 с.
71. Колпаков В.М. Концептуально - технологические основы развития стратегического мышления / Вісник післядипломної освіти: зб. наук. пр. / Ун-т менедж. освіти НАПН України.-К.: Атопол, 2014.-с.62-76
72. Колпаков В. М. Управление развитием персонала : Учеб. пособие для студентов вузов. — К. : МАУП, 2006. — 712 с.

- 73.Контролінг : навч. посіб. / [Швиданенко Г. О., Лаврененко В. В., Дерев'яненко О. Г. та ін.] – вид. 2-ге, без змін. – К. : КНЕУ, 2009. – 264с.
- 74.Колпаков В.М. Организация труда менеджера: Навчальн. посібник. — К.: МАУП, 2005. — 432 с.
- 75.Кулініч, І. О. Психологія управління : навч. посіб / І. О. Кулініч ; Кулініч І. О. – К. : Знання, 2008. – 292 с.
- 76.Кхол И. Эффективность управленческих решений. М., 1976
- 77.Литвак Б.Г. Разработка управленческого решения. М., 2000.
- 78.Литвак Б. Г. Управленческое решение. — М.: Тандем, 1998
- 79.Management. Cases = Менеджмент. Ситуаційні вправи : книга / [Відпов. за випуск Мостенська Т. Л., Ралко О. С.]. – К. : Нац. ун-т харч. технологій, 2016. – 430 с.
- 80.Менеджмент и самоменеджмент в системе рыночных отношений / Ф.М. Русинов и др. — М.: ИНФРА-М, 1996.
- 81.Менеджмент : навч. посіб. / [За ред. С. І. Михайлова]. – 2-ге вид., випр. та доп. – К. : ЦУЛ, 2017. – 536 с.
- 82.Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : підручник / за ред. Кириченка О.А. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 518 с.
- 83.Менеджмент. Ситуаційні вправи = Management. Cases / [Відповід. за випуск Мостенська Т. Л., Ралко О. С.]. – К. : Нац. ун-т харчових технологій, 2015. – 430 с.
- 84.Мескон М., Альберт А., Хедоури А. М. Основы менеджмента. — М.: Дело, 1995.
- 85.Мозг, разум, поведение / Ф. Блум и др. — М.: Мир, 1988.
- 86.Моррисей Дж. Целевое управление организацией. — М.: Сов. радио, 1979.
- 87.Основы и методы управления фармации / Пиняжко Р.М., Парновский Н.Л., Гром О.Л., Дацко А.Й. – К. : Вища шк., 1986. – 352с.
- 88.Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посіб. / [Бакуменко В. Д., Бондар І. С., Горник В. Г. та ін.]. – К. : Ліра-К, 2016. – 256 с.
- 89.Панасюк А. Ю. А что у него в подсознании. — М.: Дело, 1996.
- 90.Практичні аспекти менеджменту : Навч.-практ. посіб. Ч. 1 / Баєва О. В., Новальська Н. І., Ангелова В. І. – К. : МАУП, 2006. – 172 с. – Access mode: http://library.iapm.edu.ua/books/65/65.290-2/p06_06.pdf.
- 91.Промисловий маркетинг. Теорія та господарські ситуації : підруч. / [Під ред. Старостіної А. О.]. – К. : Іван Федоров, 1997. – 400 с.
- 92.Принятие решения на основе самореализации / А.Г. Ивахненко и др. — М.: Сов. радио, 1976.
- 93.Ременников В.В. Разработка управленческого решения. М., 2000.
- 94.Робер М. А., Тильман Ф. Психология индивида и группы. — М.: Прогресс, 1988.
- 95.Стивенсон В.Дж. Управление производством. — М.: Бином, 1998.
- 96.Стратегия и тактика антикризисного управления / Под ред. А. П. Градова, Б.И. Кудина — СПб.: Специальная литература, 1996.

97. Туленков, М. В. Сучасний менеджмент (теорії, концепції, моделі) : навч. посіб. / М. В. Туленков, О. Г. Чувардинський, Ю. Ж. Шайгородський. – Полтава : Інтер графіка, 2008. – 376 с.
98. Фестер Э., Ренц Б. Методы корреляционного и регрессивного анализа. — М.: Финансы и статистика, 1983.
99. Ходаківський, Є. І. Психологія управління : Підручник / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар ; За ред. Є.І.Ходаківського. – 3-е вид., перероб і доп. – К.: ЦУЛ, 2011. – 664 с. – Access mode: http://library.iapm.edu.ua/books/88/88.4/Psykholohiia_upravlinnia.rar.
100. Харшин Г. Современный факторный анализ. — М.: Статистика, 1972.
101. Шегда, А. В. Менеджмент : Підручник. / А. В. Шегда. – К.: Знання, 2004. – 687 с.
102. Щедровицкий Г. П. Философия, наука, методология. — М., 1997.
103. Щёкин Г. В. Теория и практика управления персоналом. —К.: МАУП, 1996.
104. Янчевский, В. Г. Основы менеджмента : Учеб. пособие / В. Г. Янчевский. – Мн. : ТетраСистемс, 2004. – 224 с.

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	
2.	Тематичний план дисципліни «Інформаційний менеджмент».....	
3.	Зміст дисципліни «Інформаційний менеджмент».	
4.	Тематика і плани семінарських (практичних) занять	
5.	Контрольні питання.....	
6.	Питання для самоконтролю	
	Список літератури	